

ΥΛΗ

I. Από το βιβλίο Ρητορικά Κείμενα Β' Λυκείου των Κ. Δάλκου, Χ. Δάλκου, Γ. Μανουσόπουλου κ.ά.:

α) Εισαγωγή: 1. Η ρητορική στην Αρχαία Ελλάδα: Α'. Η φυσική ρητορεία - Β'. Η γέννηση της συστηματικής ρητορείας - Γ'. Ρητορεία και σοφιστική - Ε'. Τα είδη του αττικού ρητορικού λόγου - ΣΤ'. Τα μέρη του ρητορικού λόγου. 2. Ο Βίος του Λυσία - Το έργο του Λυσία - Η αξία του έργου. 3. Λυσίου Υπέρ Μαντιθέου. Εισαγωγή.

β) Κείμενο: Λυσία Υπέρ Μαντιθέου. Ολόκληρος ο λόγος, πλην των παραγράφων 14-17.

II. Αδίδακτο κείμενο

1. ΚΕΙΜΕΝΟ

Αδίδακτο πεζό κείμενο αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων της αττικής διαλέκτου.

2. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ – ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

Τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα που περιλαμβάνονται στην εξεταστέα ύλη του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας της Α' τάξης Ημερήσιου και Εσπερινού Γενικού Λυκείου:

α) Γραμματικά φαινόμενα

- Φωνηεντόληκτα ουσιαστικά Γ' κλίσης (μονόθεμα)
- Φωνηεντόληκτα ουσιαστικά Γ' κλίσης (διπλόθεμα)
- Υγρόληκτα ουσιαστικά Γ' κλίσης (διπλόθεμα)
- Ανώμαλα ουσιαστικά
- Επίθετα Γ' κλίσης (φωνηεντόληκτα, αφωνόληκτα και ενρινόληκτα). Κλίση μετοχών
- Ανώμαλα παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων
- Αντωνυμίες κτητικές
- Κλίση συνηρημένων ρημάτων σε -άω, -έω και -όω. Σχηματισμός των άλλων χρόνων
- Αόριστος Β'
- Παθητικός Μέλλοντας Α' και Παθητικός Αόριστος Α' • Ρήματα υγρόληκτα και ενρινόληκτα. Σχηματισμός Μέλλοντα και Αορίστου
- Σχηματισμός Μέλλοντα των σε -ίζω ρημάτων
- Σχηματισμός συντελικών χρόνων αφωνόληκτων ρημάτων.

β) Συντακτικά φαινόμενα

- Κατηγορούμενο. Γενική κατηγορηματική. Επιρρηματικό και προληπτικό κατηγορούμενο
- Αντικείμενο άμεσο και έμμεσο. Σύστοιχο αντικείμενο. Κατηγορούμενο του αντικειμένου
- Απαρέμφατο έναρθρο και άναρθρο. Απρόσωπη σύνταξη
- Μετοχές: κατηγορηματική και επιρρηματική. Συνημμένη και απόλυτη
- Β' όρος σύγκρισης
- Ομοιόπτωτοι - Ετερόπτωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί
- Επιρρηματικοί προσδιορισμοί (εμπρόθετοι, πλάγιες πτώσεις)
- Παρατακτική - Υποτακτική σύνδεση
- Δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις (είδος, εκφορά, λειτουργία)
- Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις (είδος)
- Υποθετικοί λόγοι (εντοπισμός υπόθεσης - απόδοσης).

ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ

1. Δίνονται στους/στις μαθητές/-ήτριες σε φωτοαντίγραφο

- **απόσπασμα κειμένου, διδαγμένου από το πρωτότυπο, δώδεκα έως είκοσι (12-20) στίχων, με νοηματική συνοχή, και**

- **παράλληλο κείμενο στη Νέα Ελληνική από την αρχαία ή νεότερη ελληνική γραμματεία.**

Οι μαθητές/-ήτριες καλούνται:

i) Να απαντήσουν σε μία (1) **ερώτηση κατανόησης** με την οποία ζητείται να αποκωδικοποιήσουν σημεία του κειμένου από το πρωτότυπο και να αντλήσουν βασικές πληροφορίες που εντοπίζονται στο κείμενο. Η ερώτηση μπορεί να διαιρείται σε δύο υποερωτήματα με τη μορφή ερωτήσεων ανοικτού ή κλειστού τύπου (σωστό ή λάθος, πολλαπλών επιλογών, αντιστοίχισης, συμπλήρωσης κενών κ.λπ.).

ii) Να απαντήσουν σε δύο (2) **ερωτήσεις ερμηνευτικές (2Χ10)**:

- Η **πρώτη** αναφέρεται σε **ιδέες/αξίες/προβλήματα, σε στάσεις/ήθος/χαρακτήρα των προσώπων, στο ιστορικό/ κοινωνικό/πολιτιστικό πλαίσιο της εποχής του έργου, στη δομή/σύνθεση του κειμένου, σε υφολογικά/αισθητικά θέματα**, με βάση το διδαγμένο από το πρωτότυπο κείμενο.

- Η **δεύτερη** αναφέρεται στο **παράλληλο κείμενο σε συσχέτισμό με το παραπάνω εξεταζόμενο πρωτότυπο απόσπασμα.**

iii) Να απαντήσουν σε μία (1) **ερώτηση ανοικτού ή κλειστού τύπου που αναφέρεται στο γραμματειακό είδος** στο οποίο ανήκει το κείμενο, στον συγγραφέα ή στο έργο του.

iv) Να απαντήσουν σε μία (1) **ερώτηση λεξιλογική-σημασιολογική (σύνδεση λέξεων αρχαίας και νέας, διατήρηση ή αλλαγή της σημασίας τους, οικογένειες ομόρριζων λέξεων, απλών ή σύνθετων, συνώνυμα, αντώνυμα).**

2. Δίνεται, επίσης, αδιάδακτο πεζό κείμενο αττικής διαλέκτου δώδεκα έως είκοσι (12-20) στίχων στερεότυπης έκδοσης με νοηματική συνοχή. Στο αδιάδακτο κείμενο προτάσσεται σύντομο σχετικό εισαγωγικό σημείωμα, μέσω του οποίου δίνονται εξωκειμενικές πληροφορίες, απαραίτητες για την κατανόηση του κειμένου.

Οι μαθητές/-ήτριες καλούνται:

i) Να **μεταφράσουν από αυτό στη Νέα Ελληνική οκτώ έως δέκα (8-10) στίχους.**

ii) Να απαντήσουν σε μία (1) **ερώτηση κατανόησης** που αναφέρεται στον νοηματικό άξονα του κειμένου.

iii) Να απαντήσουν σε μία (1) **ερώτηση γραμματικής**, η οποία μπορεί να αναλύεται σε δύο υποερωτήματα.

iv) Να απαντήσουν σε μία (1) **ερώτηση συντακτικού** (π.χ. αναγνώριση λέξεων/φράσεων/προτάσεων/άλλων δομικών στοιχείων του κειμένου, μετασχηματισμός μέρους του κειμένου ως προς τη δομολειτουργική του διάσταση), η οποία μπορεί να αναλύεται σε δύο υποερωτήματα.

3. Κάθε ζητούμενη ερώτηση-δραστηριότητα που τίθεται για το διδαγμένο ή το παράλληλο ή το αδιάδακτο κείμενο βαθμολογείται με δέκα (10) μονάδες της εκατοντάβαθμης κλίμακας. Η μετάφραση του αδιάδακτου κειμένου βαθμολογείται με είκοσι (20) μονάδες. Για την εξέταση των παραπάνω θεμάτων, τόσο στο διδαγμένο όσο και στο αδιάδακτο κείμενο, κρίνεται σκόπιμο να αξιοποιείται ποικιλία τύπων ασκήσεων/ερωτήσεων.

Τα τρία κείμενα (διδαγμένο, παράλληλο, αδιάδακτο) και οι ζητούμενες ερωτήσεις-δραστηριότητες ιι και ιiv, καθώς και οι 2i και 2iv που τα ακολουθούν, λαμβάνονται με κλήρωση

από την Τράπεζα Θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας, ενώ οι υπόλοιπες ερωτήσεις-δραστηριότητες ορίζονται από τους/τις διδάσκοντες/-ουσες το μάθημα.